

ARBOR

FÆCUNDA FRUCTIBUS
HONORIS & HONESTATIS,

Eminentissimo, ac Reverendissimo

S. Rom. Eccl. Tituli S. CÆCILIAE
Presbytero

CARDINALI

CÆLESTINO
SFONDRATI,

&c. &c.

Domino, Domino Gratosissimo

In demississimam S. PURPURÆ Gratula-
tionem oblata

MUSIS SALISBURGENSIBUS.

EX TYPOGRAPHEO

JOANNIS BAPTISTÆ MAYR, Aulico-Academici Typographi
& Bibliopolæ.

ARBOR

FÆCUNDA FRUCTIBUS

HONORIS & HONESTATIS

Emmentissimo, ac Reverendissimo

& Rom. Eccl. Tituli S. CÆCILIAE

Presbytero

CARDINALI

GALLESINO

SECONDRATI,

æc. æc.

Domino, Domino Gratiosissimo

In demississimam S. PURPUREÆ Graculæ

tionem oblatæ

MUSIS SALISBURGENSIBUS

EX TYPOGRAPHICO

Joannis Baptistæ Mayer, Aulicæ-Academici Typographi

in Bithynia

EMINENTISSIME

AC

REVERENDISSIME

S. R. Ecclesiæ

CARDINALIS,

Domine, Domine Gratosissime.

Alisburgenses Camænas in
Tuæ S. Purpuræ plausum
effusas conspicis, Eminen-
tissime Cardinalis, illius ru-
tilo splendore (ut Memno-

nis quondam statua Solaribus radiis ^(a)) ^{(a) Nat. Com. l. 6.}
animatas ad cantum. Communis equi-
dem illis gratulandi titulus, Benedictini ^{c. 3.}

Nominis , Ordinisque Communio : ex quo enim CÆLESTE SIDUS CÆLESTI-
NI SFONDRATI ab inferiori SPHÆRA
S. ordinis Benedictini in Purpuratorum
Patrum Eminentissimum CÆTUM , tan-
quam stellatum S. Ecclesiæ CÆLUM ele-
vatum fuit , ingens profectò fulgor &
decus in universam D. Patriarchæ BE-
NEDICTI Familiam redundavit. Est ta-
men alia , uti propior , ita magis propria
& singularis causa gratulandi , quòd no-
stram , unicam Germaniæ Benedictinam
Universitatem , non tam Gentilitiis
TUÆ Illustrissimæ Profapiæ STELLIS ,
quàm LUCE copiosissima TUÆ Sapien-
tiæ in publica SS. Canonum Cathedra
per plures annos collustrâsti , quo tem-
pore , si aliàs unquam , certè LEX LUX ^(b)
fuit.

^(b)Pro-
verb. 6.

Potiores exultandi partes nobis ven-
dicamus , quia TE veluti NOSTRUM su-
spicimus ; imò quia Nos tanquam Tuos
â TE clementissimè respici non dubita-
mus.

mus. Tui esse cæpimus, ex quo TU
NOSTER. Debemus immortales gratias
Helvetico Parnasso (sic appellamus
Principale D. Galli Coenobium, non
minùs sapientiâ, quàm Sanctitate Incly-
tum) quod ARBOREM SFONDRATAM ad
Rheni confinia implantatam, ad nostræ
Salsæ ripas in Juvaviensis Athenæi viri-
darium transplantari concesserit : ubi
dulcissimos Virtutis & Doctrinæ FRU-
CTUS cõmuni bono profunderet. Tan-
ta jam tunc erat hujus ARBORIS Ampli-
tudo, ut radices & ramos à RHENO ad
SALSAMUSQUE protenderet; haud vano
præfagio, fore, ut in TIBERIS quoque
littore radices ageret SEPTICOLLI S.
Ecclesiæ PARADISO implantanda, cùm
ad S. PURPURÆ fastigium caput attol-
leret.

Itaque tam in subjectissimæ devo-
tionis monumentum, quàm demississi-
mi applausûs argumentum Musæ no-
stræ Lucum adornant, non qualem fal-

(e) Per
antiphra-
sin, quia
minimè
lucens.

(d) Rom.
13.

fo nomine ^(c) cæca Gentilitas Deorum
suorum monstris sacrabat, à densatis
arborum umbris opacum, ut tutiùs la-
terent OPERA TENEBRARUM, ^(d) quibus
obscura illa Numina, æquè lucifuga, ac
noctivaga colebantur: ut per offusas
tenebras faciliùs vitarent offensam ini-
mici luminis, aut licentiùs furerent in
offensam æterni Numinis. Luco nostro
LUCEM affundunt amplissimam dupli-
cata Virtutis & Doctrinæ SIDERA, quæ
non tam in Gentilitio SFONDRATI
STEMMATIS scuto, quàm Illius fastis &
factis resplendent. Ipsa quoque ARBOR
SFONDRATA tot Illustribus fulget radiis,
quot avitis nobilitata meritis, & insig-
nita trophæis. Hinc meritò frondes,
apicésque sacrarum sibi ARBORUM cer-
tatim Numina in obsequium flectunt,
aut in Coronam plectunt. Minerva
olivæ suæ pinguedinem, pretiosam vi-
tis suavitatem Bromius, perennem
Lauri virorem Apollo, quercûs im-
pe-

penetrabile robur Jupiter, innodem
Abjetis rectitudinem Diana, Mars pal-
mæ gloriam, & cedri immortalitatem
Musæ consecrant.

Meminere nimirum in una *Arbore*
Sfondratâ collecta teneri

Cælitum munera, *quæ divisa bea-* Claud.
tos Efficiunt.

Quinam verò abessent fructus Hono-
ris & Gratia, quando SFONDRATÆ AR-
BORI, tot aliorum Illustrissimorum
STEMMATUM ARBORES innexæ, suas
frondes, & dignitatum insignia infe-
rûere !aut potiùs Ipsamet Arbor Sfon-
drata in aliorum STEMMATUM ARBO-
RES suarum frondium amplissimum vi-
rorem explicuit, easque in suæ gloriæ
partem admisit. Video hîc Martiales
adoreas, & Equestris gloriæ decora â
fæcundis undique ramis pendula, heroi-
cæ Virtutis amplissima documenta,
etiam Fabiis & Scipionibus invidenda.

Quæ tamen aspectum maximè rapiunt, sunt Ecclesiasticarum Dignitatum fructus pulcherrimi, quos Virtus & Doctrina genuerunt. Quis dubitet, SFONDRA TAM ARBOREM charam & sacram esse Superis, quam Sacratiorum honorum muneribus tam cumulatè exornant? Hic Abbatiales, hinc Episcopales Infulæ, hinc supremi in Ecclesia Senatûs Purpuræ, ^(e) hinc denique summæ in toto orbe Dignitatis fastigium, Regalis Sacerdotii insigne, trinum summi Pontificatûs diadema, quo ARBOR SFONDRA TA in GREGORIO XIV. quondam toto Christiano orbe refulsit. In tantos nimirum fructus erumpunt ARBORES, quæ in ARA RELIGIONIS radices figunt, omnémque suum virorem & vigorem Divino cultui, sanctæque Ecclesiæ bono consecrant.

(e) Paulus Camillus & Franciscus Sfondrati Cardinales.

Verùm hæc ingentia TUÆ Prospiciæ Majorumque decora, quamvis maximè TUA, quia Illustrissimo Sangu-

gui-

guini insita, vix tamen TUA æstimas,
EMINENTISSIME & REVEREN-
DISSIME CARDINALIS, quippe
qui Sanguinis claritatem, & aurea,
quæ tulit, dignitatum poma, altiori
Divini Spiritûs impulsu pridem gene-
rosè decussisti, humili Monastici statûs
cucullo involuta; sed hoc ipso Illu-
strior: nam ut nihil magis contemptui,
quàm pauper & inhonora superbia; ita
nihil in Cælitum hominûmque æstima-
tione sublimius, quàm humilitas hono-
rata. Quantò depressiores egit radi-
ces Animi TUI depressio, tantò sur-
rexit altior ad Virtutis & Doctrinæ cul-
men, tantòque scientiarum fructibus
opulentior: quarum fides ne fortè sub
Poëtica Musarum acclamatione labora-
ret, & pridem clarissima volumina toti
orbi nota, & recenter Vaticana Oracu-
la, collatâ S. Purpuræ dignitate testa-
tam reddidère.

Magna prorsus est, & antiqua libro-
rum, ARBORUMQUE cognatio: nam ad

(f) Stro.
c. 1.

arborum membranas & folia primæ vav
originem referunt. Tantillâ stant basi
immortalia ingeniorum monumenta,
& ut Clem. Alex. (f) apellat, MEDICA-
MENTA OBLIVIONIS. TU EMINENTISSI-
ME CARDINALIS, hanc cognationem
TUÆ Gentilitiæ ARBORI asseris, imò in-
feris, dum profundissimam TUAM, o-
mnisq; generis doctrinam & eruditionem
innumeris FOLIIS, & plurimis volumini-
bus explicas. Non hæc folia VENTUS
RAPINET : (g) neque poterit illis SUMMA
NOCERE DIES. (h) Acceperunt illa à TUA
manu & ingenio ; referent vicissim
TUO Nomini æternitatem. Florebit
in his folijs Regalis Sacerdotij jus, de-
cus, splendor, & S. Ecclesiæ Romanæ
Majestas, cujus aris & focus tuum cala-
mum dignissimè consecrâsti : jam quo-
que Liliatus VIRGINIS SINE MACULA
CONCEPTÆ CANDOR in TUIS folijs no-
vâ vernat gratiâ, cum in ejus defensio-
nem D. Thomæ Aquinatis Angelicam
doctrinam, hæctenus à plurimis ex ad-
verso positam, fæderâsti. Noli

(g) Job.
13.

(h) Ovid.
de Ponto.

Noli proin mirari, si conspicias Mi-
 nervam in nectenda TUO Immortali
 Nomini corona occupatam ; cui exor-
 nandæ si alia SFONDRATARUM ARBO-
 RUM decora, folia, frondes florésque
 deessent, Tuorum Librorum FOLIA
 abundè sufficerent. Sanè Idumæi Prin-
 cipis votum erat, ut sibi LIBER in Re-
 gale diadema aptaretur : ⁽ⁱ⁾ TUA, quæ ^{(i) Job.}
 totius S. Ecclesiæ bono edidisti volu- ^{31.}
 mina Tibi nectunt IMMARCESCIBILEM ^(k) ^{(k) 1.}
 gloriæ CORONAM. Doctoralem in Au- ^{Pet. 5.}
 reolæ Doctoralis præludium, pri-
 dem Salisburgum imposuit : paulò
 pòst Illustrissimam Coronam Episco-
 palis mytræ S. Ecclesiæ Hierarcha IN-
 NOCENTIUS XI. in Cathedrali
 Novariensi obtulit, ut TUA in Sedem
 Apostolicam merita coronaret. Sed
 tunc videre erat pulchrum Helvetiæ
 cum Italia certamen. Vocabat ista, re-
 vocabat illa : cupiebat ista SFONDRA-
 TAM ARBOREM patrio soli, solóque re-
 stitui ; illa in Helvetico fundo jam à plu-

ribus lustris radicatam ægrè patiebatur
avelli. Italia Pastorem, qui verbo &
exemplo gregem pasceret; Helvetia
Pastorem, qui vicinos lupos à grege
depelleret, postulabat. Prætendit illa
utilitatem; ista & necessitatem. Præ-
valuit tandem necessitas utilitati; patria
spiritualis, carnali; Helvetia Mediola-
no, cum annuente Sum: Pontif. in an-
tiquissima D. GALLI Abbatia & Princi-
patu Abbatialis Infulæ coronâ dignis-
simè es redimitus.

Verùm altiora TE manebant Supe-
rùm fata. Quod INNOCENTIUS XI.
cæpit, INNOCENTIUS XII. per-
fecit, quando inferiores honorum,
decorumque Coronas in PURPUREI
GALERI Coronam commutavit, & de-
cantatam toto orbe Virtutem atque
Doctrinam in principe Orbis Urbe col-
locavit.

O felix Roma, quæ tantæ Virtutis &
Sapientiæ Principem non jam in scriptis
tantùm, tanquam SPECULO ET IMAGI-

NE INGENII, ^(l) sed in viva fronte, & S. <sup>(l) S. En-
nod. l. 3.
ep. 30.</sup>
Purpurâ rutilantem conspicis, ac ex
ipsumet ore doctrinam CEDRO DIG-
NAM excipis. O superi servate à mor-
talis vitæ teredine hanc Eminentissi-
mam Sfondrati Arborem diutissimè
indemnem! In quantam illa altitudinem
confurget, in quantam amplitudinem
ramos frondésque diffundet, quam ne
quidem somniata Babilonio Monarchæ
ARBOR ^(m) adæquet! Quantis illa Clie-<sup>(m) Dan.
4.</sup>
tibus propitiam UMBRAM projiciet!
Agnovit salutarem istius UMBRÆ effi-
cacious, Divini Numinis instinctu, su-
premus Ecclesiæ Catholicæ Antistes;
ideoque sub TUÆ PROTECTIO-
NIS UMBRAM totam D. Patriarchæ
Benedicti Religionem, quanta quan-
ta per orbis plagas expanditur, voca-
vit, cùm TE S. Ordinis Nostri PRO-
TECTOREM nominavit.

Ad hanc TUÆ Eminentissimæ
Protectionis UMBRAM nostra quoque
Benedictino - Salisburgensis Minerva

adspirat, & postquam votivum carmen
ad ARBORIS SFONDRATÆ ramos, velut
æternùm devotissimæ mentis anathe-
ma appendit, ab UMBRA quietem ca-
ptat; fruitura semper optatâ prosperi-
tate, quamdiu vel ab auspicata LUCE
geminorum SIDERUM, vel à salutari Um-
brâ SFONDRATÆ ARBORIS, benigno po-
tietur influxu. Ter Opt. Max. Numen
Pylios adaugeat annos, TE QUE
Nostri S. Ordinis, totiúsque DEI Eccle-
siæ splendidissimum Lumen diutissimè
servet inocciduum. Ita vovet, die
Anno 1696.

Eminentia Tuæ

Devotissima

Universitas Salisburgensis.

SYLVARUM patulos longævâ stirpe
recessus,
Atque triumphalem Virgulta imitan-
tia Scenam

Ingredior: sed non qualem per mille viarum
Anfractus, dubium struxisti Dædale Saltum;
Aut latebras Dodona tuas, quercúsque sonantes,
Ft dare fatidicis solitas oracula ramis.

Nil Nemus Hesperidum, nemoris nihil aurea
quidquam

Dona moror: nec ubi primæ certamina formæ
Absolvisse Paris Phrygiâ memoratur in Idâ
Arbiter imprudens: nec ubi prostrata jacere
Fingitur Herculeis Moles Nemeæa lacertis,
Cæca subire lubet mendacis Limina Luci.

Scilicet his nemorum quod spectem lumen
in umbris?

Vana Poëtarum procul hinc ludibria. Nullos
Vera petit Virtus, genuinâque Gloria fucos,
Vix ubi non Laudum cumulo succumberet
Atlas,

Et quemvis non ficta onerant miracula versum.

Lustra peto, sed enim lustra Illustrissima:

Sylvam

Ingredior, sed quæ Clariis antiquior antris,

A

Quæ-

Quæque suis est Alcinoi fæcundior hortis.
Quid verò dubiis necquidquam ambagibus, ultrò
Constringo dudū cupidam prorumpere venam?

Arbor cō-
spicua inIn-
signibus E-
minentiffi-
mi Cardi-
nalis.

Eloquor. Illa ARBOR, placidè quæ surgit *Avito*
In SFONDRATORUM semper viridissima Scuto
Instar erit *Sylvæ*, quam lustraturus, anhelò
Aoniis equidem, sed cum formidine, pennis,
Ne mihi plus tribuens, propero temerarius ausu,
Dum Sacra Virtutis rimor penetralia, victus
Longa operum serie, non amplius inde re-
gressum

Inveniam. Quid ago? Vos, ô DUO SIDERA clarè
In *Gentilitio* Heroum radiantia *Cælo*!

Vos aperite viam, radiisque ostendite vestris
Non tentata sequi; siccam vos imbre rigate
Castalio, & solito perfundite Numine Musam.

Tu verò, quem *Romano* veneramur in *ostro*,
CÆLESTINE! dabis veniam, non omnia laudum
Agmina (quis numerare velit?) sed paucula
tantum,

Et velut illarum libanti Semina Vati.
Celsa petit SFONDRATA ARBOR: contingere culmè
Tam sublime meus non doctus Pegasus alis,
Circum radices humili modò carmine repet.

12. Decē-
bris creatus
Eminentiff.
Cardinalis.

Altera ab undecimâ niveum rigidumque
Decembrem

Lux ingressa, brevè rursus sua lumina Mundo
Eripiens, nigras gelidi per cornua Capri
Prolixasque nimis noctes fundebat, & unà,
Ut solet, horrentes Scythicis Aquilonibus auras.
Pen-

Pendebat passim nemorosis stiria ramis:
Urebant montana nives, stringebat & undas
Pigro bruma gelu, & flavis seges alma capillis,
Et gemuit viduata suo Dea Chloris amictu.

Cùm subitò, septem sacris quà collibus alta
Tollitur, & cælo cognatas furrigit arces
Romulidum Genitrix, molles agitare fufurros
Cæpit, & insolitum spirare Favonius æstum,
Quem comitans Zephyrus madidas aspergine
pennas

Romani
Gratiarum
Favonii
abigunt
Hyemem.

Ambrosiâ quatiens, læto prata omnia risu
Aspicit, & simul ad lætum prata omnia risum
Aspiciendo movet. Mora nulla : & gramine
campi

Pubescunt, nudisque redit sua gloria sylvis.
Germinat omne Solū: nigram vaccinia pompam
Purpureámq; rosæ, referunt violæq; rubentem.
Aliger haud aded pictas Junonius alas
Explicat; haud aded vernanti veste figuram
Multiplicem induitur Soboles Thaumantis, &
umbras

Diversas radiat curvato luminis arcu.
Rara aded miratur Hyems spectacula rerum,
Et subitum picti Veris sine vere theatrum;
Ac mox impatiens flantis per rura Favonî
Occultat glaciale caput, niveósque capillos
Concutiens, dat terga fugæ, reprimítque do-
lorem.

Nix Hyemem sequitur; fugit illætabile frigus,
Et non mansuræ Zephyro regnante pruinae.

Sed tamen, ecce! quid hoc? Tacito nemus
omne movetur

Numine; quæq; prius firmo fundamine stirpes
Constiterant, jam ter concusso vertice, visæ
Testari venientem animam; jam ponere gressus
Incipiunt, clivumq; petunt: nulla emanet arbor.
Collem hunc posthabito conscendit Populus
Hæmo,

Conveni-
unt variæ
arbores.

E Pindóque venit venturi præscia Laurus,
Cui se se sociant, victorum præmia, Palmæ;
Huc Buxus frondosa, & amata vitibus Ulmi,
Vos etiam huc pingues Tiliæ properatis, & unâ
Vobiscum trahitis sublimi è culmine Fagum.
Huc Abies hirsuta comas, huc Fraxinus hastis
Et Cornus jaculis, Hymenæisque ignibus apta
Contendit Corylus: non ramis Esculus altis,
Non Ficus, non Myrtus abest, non glandibus Ilex
Prægnans, nec qui formam hominis Cybelejus
Atys

Exutus, vegetos migravit in arboris artus.
Sed quis Spiritus intus agit? quo numine plenum
Sic nemus exultat? Stygiisne reversus ab undis
Orpheus, ut quondã, tacti modulamine plectri
Arboribus rursus vitales contulit auras?

At redit in mentem; scio, quid Sylvestria poscant
Numina: nimirum votis communibus unum
Electura adsunt, reliquus cui obtemperet omnis
Arboreus nemorum populus, Regemq; salutet.
Et jam concurrunt: positam mittuntur in
urnam

Conscripta in foliis dubio suffragia fato:

Hæc

Hæc illam , hæc aliam commendant munera
stirpem.

Una tribus fruticum pinques miratur olivæ Comitia
Arborum.
Divitias, Superis æquæ ac mortalibus aptas
Ad multos usus : & quantum horrentia Martis
Arma virósq; fugit, tantò quoq; promptior illa
In florenti Oleâ veneratur symbola Pacis;
Unámq; hanc putat augusto diademate dignam.
Non placet hæc Hederæ, non Pino ; displicet
Alno,

Et reliquæ, quæ sæpe fitit, sententia turbæ:
Hæc potiùs Vitem, plenam gravidámq; racemis
Ad fasces Vitem, votum geminando repolcit,
Ut, quæ Divinos animos dulcedine fructûs
Lætificet (quid nobilius?) gravioréque pressas
Liberet humanas curarum pondere mentes,
Hæc eadem Regale ferat læto omine Sceptrum.
Et jam, vivat, jo! Vitis, regat, imperet, altâ
Clamant voce, Mimallonidum de more fu-
rentûm.

Sed mox composito strepitu, jussisque tacere
Arboribus madidis, dulci plenissima succo
Ad folium â multis magno fervore petita
Ficus adest. Sed enim rursus pars altera Rha-
mnum,

Undique spinarum munitam fortiter armis
Atque vel hinc censet titulis Regalibus aptam.
His viror æternus Lauri, illis clara triumphis
Palma placet. Scisso studia in contraria vulgo
Arboreo, pendent incertis omnia votis.

Atque istud dum fervet opus, dūnque
æmula quævis

Hypoty-
pofis Arbo-
ris Sfon-
draticæ.

Imperii fasces & cum diademate Sceptrum
Aut cupit, aut sperat, NOVA adest (mirabile dictu)
Tale nihil quidquā reliquis meditantibus, ARBOR,
Arbor in immensum latas, sua brachia, frondes
Diffundens; celsum feriēnsq; cacumine cælum:
Fixa stat illa solo, recto, quasi turris, in altum
Stipite, subtilis cortex amplectitur artus;
Quali primus amor Phæbi, castissima Daphne
Obriguit, cū Phæbe! tuos fugitiva lacertos
Indueret Laurum, decus immortale, recentem.
Inde micat viridi foliorum gratia nictu,
Et quotquot folia, ardentem tot luce smaragdi
Accendunt splendore diem, solēque laceffunt.
Sed vertex quantum super æthera surgit, ad
imam

Tantō plus tendit radix validissima terram:
Ut, quamvis simul incumbant Eurūque No-
tūque,

Omnēsque Æoli disrupto carcere Fratres
Aut ornū, aut solidam forti cum robore cedrum,
Aut quasque evellant nullo discrimine fibras,
Ista tamen nil mota suis radicibus ARBOR
Hæreat, & nihil ausuras sine viribus iras
Despiciat secura sui. Jam verò quis omnes
Ex unâ hâc referat pendentes arbore fructus?
Promptiūs æstivam, cū crescit plurima,
messē,

Promptiūs imensus quot volvat littore conchas
Oceanus; vel quot noctu vaga Luna sereno

Decor. omnia in Una.

Orion,

I.
Decor omnis in Una.

Accendat, numeris complectar, Sidera Cælo.
Quidquid Pomiferi saltus, & vere perenni
Arva beata ferunt, vel queis Phæacia gaudet,
Vel quos obstupuit tellus Memphitica structos
Arte, manúque Semiramidis super aëra Lucos;
Quidquid thurifluis Panchaja dives arenis
Halat; odoriferum quidquid Nilæus Hydaspes
Fundit; ab extremis quidquid grandæva Sabæis
Portat avis reparans actæ nova sæcula vitæ,
In stirpe hac crescunt fausto summa omnia partu.

Porrò tam augustam nova in arbore *Maje-*
statem

Cùm reliqui, necdum finitâ lite, viderent
Arborei proceres, subito quasi fulmine tacti
Attoniti steterunt, deïn longo tempore muti
(Admiratio concessum linguæ abstulit usum)
Alter in alterius stupefactus imagine rerum
Obtutu hærebant; donec rarâ indole *Stirpis*
Ereptus rediit prior in præcordia sensus.
Tum verò (pulchrum visu) nemus omne pro-
fundè

In terram, capitum suprema cacumina curvans
Non tantùm veluti *Regem*, sed *Numinis* instar
ARBOREM adorabat visam, tacitùmque recessit.
Haud secus, ac veluti stellarum turba minorum
Postquam clara diu, per amica silentia noctis
Cum pompâ æthereo pandit sua lumina campo,
Mox ubi Sol tremulo surgit redivivus ab Alto
Purpureis in vectus equis, fugit illa, nec audet
Præsens ferre jubar: strictum citus occulit ensem

Orion, caudam abscondit Leo, brachia curvus
Cancer, & Erigone spicas, & Aquarius urnam;
Regem cuncta suum venerantia Sidera Solem,
Sole nitente timent tenues producere tædas.
Aut veluti grex in lætis petulantior agris,
Vel fera per sylvas, jam pinguiagramina tondent,
Jam certare juvat, vario jam ludere cursu,
Liberè & absq; metu. Sed quando fortè relicto,
Progenies Getula, Leo spectabilis antro
Advenit, aspectu torvus, fulvâsque minaci
Concutiens in fronte jubas, ex faucibus imis
Edit terribilem, Sylvâ resonante, boatum:
Tunc pecus omne tacet: timidus sua cornua
cervus

Submittit; notas petit urfus & ursa cavernas;
Tunc nec aper vibrare suos, duo fulmina, dentes,
Nec taurus mugire solet: non subdola gannit
Vulpes, non aries blaterat, non hinnulus hinnit:
Non pecorum custos audax latrare, remissam
Sed caudâ per prata trahens fugit ipse Molossus,
Talis erat reliquas inter reverentia stirpes;
Cùm se se in medium ferret memorabilis ARBOR.

Vos autem jam Sacra precor, Viridaria Di-
vûm!

Pandite, tam miranda *Arbor* quo nomine dici
Gaudeat, unde trahat Divinam ab origine stir-
pem?

Dicite, quod soleat latitare hac *Arbore* Numen,
Nam certum est, aliquod latitare hac *Arbore*
Numen.

Et tantùm vos scire illud, vos sola potestis
Dicere. Nimirum non est mortale, nec ortum
Cuidam Triptolemo debet tam *nobile Stemma*,
Tam Cæleste Decus; sed opus Cælique Deo-
rùmque

Arbor
Sfondratica
videtur in
cælis orta.

Est, in quod magno studio sua munera quisque
Contulit, & pleno transfusa est copia cornu.

Ecce autem! video (vel me mea lumina
fallunt?)

Non fallunt) video pendere ex *Arbore* ductas
Diversas hinc inde notas, arcanaque signa.

Magna latent his, non dubito, mysteria verbis.

Quin ago; quin hæc signa lego: tu Musa legentẽ
Dirige. Jam incipio: Diũ faustè hæc omina
vertant.

CÆLESTI (splendore nimis nota quælibet ardet,
Perstringitque repercussum mea lumina lumen)

Sed pergo: CÆLESTINUS. Quæ gratia nostram
Insolitusque favor Cæli dulcedine venam

Perfundit? Nova res! hoc solùm Nomine lecto,
En! citharæ se sponte movent, & voce sonora

Nomen idem repetunt: comoto corde calores
Ipse novos adverto. Quid hoc? sed perlego
totum.

CÆLESTINUS. Jo! superis Venerabile Nomen!

SFONDRATUS. Ter jo! satis est: capio omnia tanta,
Et jamjam facilem penetrant oracula mentem.

Scilicet illustri te CÆLESTINE! sub umbra
Arboris (umbra juvat, nimios ubi ferre recusat
Virtutis radios, oculorum infirmior usus)

C

Et

Et magis atque magis per plurima sæcula semper
Florentem in viridi veneramur schemate *Stirpem*.
Et verò quantum Padus Euphratésq; recedunt,
Gadibus Eridanus distat, Nilusque remotas
A Tanai propellit aquas septem pluce portu,
Tantum sola omnes ARBOR SFONDRATICA vincit
Majestate Cedros, Ficus dulcedine, Famâ
Victrices Lauros, æternâ fronde Cupressos,
Lætâ umbrâ Platanos, & celsas culmine Palmas.
Sit per Chaonios fundens sua murmura lucos
Quercus amica Jovi: semper citharâque, co-
mâmque

Arbor
Sfondrati-
ca omnes
vincit ar-
bores.

Virgineâque suas pharetras præcingere Lauro
Phæbus amet: cunctas inter gratissima stirpes
Populus Alcidiæ placeat; sed Oliva Minervæ;
Pinum depereat Cybele, Cythereâque myrtum:
Quæcunque in variis commendant Numina
plantis,
Amplis una suis complectitur omnia ramis
SFONDRATORUM ARBOR, complexâque servat &
auget.

At nova quæ rursus facies emergit, & antè
Occupat attonitam majori pondere Musam?
Quanta hæc fertilitas! *Arbor* non una, sed ingens
Nascitur inde *nemus* sæcundo semine; quòdque
Antè fuit ramus, nunc ipsum stipite fixo
Diffluit in ramos; nunc ipsum vertice tangit
Sidera, in arboream migrans pulchro ordine
formam.

Ex una Ar-
bore Sfon-
dratica am-
pla nascitur
sylva.

Est & mirum illud: quavis ex arbore scutum

Pen-

Pendet. Materies scuti vel gemma, vel aurum est,
Vel gemmis, auróque simul pretiosior; olim
Fors ducta à stellis, & adhuc incognita terris :
Materiã tamen ars vincit. Nil Lemnius unquam
Quidquam Trojano fabricavit tale parenti ;
Talia nec vidit Numa lapsa ancilia cælo.
Prætereà non vulgaris præconia Famæ ,
Et varios decorum titulos, clarosque trophæis
Singula scuta ferunt. Generosè hîc Cassis aperta
Fronte (æterna tegi Majorum Gloria nescit)
Horret, & undantes ludunt in Casside cristæ :
Illic sexcentis facilè, aut quoque pluribus, unus
Involvit clypeus bene magna Volumina fertis ,
Qualia Phæbus amat : sed qualia donat Olympus
Munera, sacræ alibi Mitræ, Lituique coruscant :
Inque aliis alia effulgent insignia scutis.

Diversa
Honorum
symbola in
arboribus
conspicua.

Ast ego quid primùm venerer, quid postea
mirer,

Nescio : turbant incertos miracula sensus,
Et quò plura oculis perlustro, plura videnda
Occurunt, auctâ dubiæ caligine mentis.
Sic nempe est : Cæli Soboles pulcherrima, Virtus
Mortales fugit aspectus, vulgòque recusat,
Et meritæ vulgi famæ præsentius ire
Arcano contenta suo, contentaque teste
Cælo, & qui semper patulo videt omnia cælo.
Quæ video, minùs hæc video : præstringit inertes
Majestas oculos ; est major copia rerum
Nescia constringi metro : sunt omnia magno
Plena Deo, obtusos hominum fugientia visus.

Apollo cū
Musis inter
Arbores
Sfondrati-
cas.

Illic autem, clivus ubi se lætior effert,
Procumbens quis ibi patulæ sub tegmine Lauri
Pertentat resonas dulci modulamine chordas?
Colla illi vario ludit per eburnea fluctu
Aurea cæsaries, quam non sine lege fluentem
Laurea constringit pretioso in vertice morsu:
Desuper è ramo neglectim pendulus hæret
Arcus cum pharetra, levibus quæ plena sagittis,
Sed quoque quæ nitidis scintillat plena lapillis.
Nympharum cumulata cohors latus undique
circùm

Stipat, Apollineis ad plausum quælibet armis
Instructa: hæc citharæ vocales tangere nervos;
Altera mellito crispare per aëra cantu
Fufos ore sonos: multæ levi arundine, multæ
Magna ex arte, tubis animant majoribus auras;
Illa autem longo conatu brachia tollens,
Præcipitante ferit resonantia tympana pulsu,
Et rauco, at placido replet omnem murmure
sylvam.

Quot quot cerno Deas (ter ternas cerno) canoræ
Omnes mirifico testantur gaudia plausu;
Et, quantum capio, Numen, quodcunque sit
illud,

CÆLESTI de FONTE RATUM super æthera tollunt.
Ter voces echo recipit, ter garrula reddit
Mima soni exceptas triplici cum fænore voces.

Quid verò multis? agnosco Deumque
Deasque:
Phæbus hic est, Præses Parnassi & gloria, docto

Castalidum comitante Choro : bona Numina
Vatum!

Hæc mihi tam longum rapient è mente tumul-
tum,

Hæc mihi *Scutorum* pendent oracula : nempe
Dicere qui novit de rebus vera futuris,
Dicere de rebus quidni præsentibus idem
Phæbus vera sciet. quin alloquor ergo. tacete.
Phæbe Pater! quid? non audit? Nimis occupat
aures

Plausibus immodicis Musarum turba Patroni
In laudes effusa sui. Proîn elevo vocem.
Phæbe! heus Phæbe! audit; jámque huc sua
lumina flectit;

Subridet, propiórque meam Deus ipse pre-
hendens

Dextram, non, inquit, tacito quæ pectore volvis
Me tua vota latent : ex vultu colligo mentem.
Sed nimis alta petis : quæ vix ego dicere, nun-
quam

Tu poteris penetrare sub his latitantia *Scutis*
Dona Deûm. Sed enim magno quid majus
Olympos?

Parva tamen trahimus magnum in compendia
cælum.

Maxima sic minimis, sic dicam plurima paucis.
Hæc placidè Phæbus : clypeúmque, ubi ful-
men apertæ

Hærebat galeæ, aspiciens, & pronus adorans,
Aonio, quanto vix unquam, percitus æstu
Ulteriùs pergat roseo sic ore profari.

Apollo
exponit scu-
ta & sym-
bola ex Ar-
boribus
pendula.

Illustriffi-
ma Sfondra-
torum Pro-
sapia.

Gloria SFONDRATUM geminos diffusa per
orbem,

Majorumque Decus ; ductis per & atria ceris
(*Heroum* ceris) clarum referentibus ortum,
Nobilitas Generis , patulæ hâc sub *Cassidis*
umbrâ

Tecta latet. Quid ? tecta latet ? mea lumina
quidquid

Cernunt (quid verò non cernunt lumina Phæ-
bi?)

Sive ubi Neptuniliquidis caput erigo regnis
Efflans ore diem ; vel ubi me condo profundis
Hesperiiis tenebris, nigrâ sub nocte sepultus ;

Per totum
orbem de-
cantata.

Aut quâ frigentis regione Lycaonis Ursæ
Sidereus stridet currus ; vel versus ad Austrum
Qua parte emitto nullas altissimus umbras,
Nulla meos radios tam aversos natio sentit,
Gloria SFONDRATUM quam non penetraverit ,
orbem

Pro spatio sortita suo (sed corrigo) Cælum
Pro spatio sortita suo : super astra volavit
Illa, & per CÆLESTINUM Cælestibus oris
Invecta est magnæ Famæ famulantibus alis.

Cedite, Grajugenæ veteres ! sunt somnia,
magnum

Quem jactatis Palladium (si credere fas est)
Instar montis equum , Procerésque in ventre
jacentes

Roboreæ Matris. Quisquis vel triplice ferro
Pectora munitus , per mille pericula sævos

Irrum-

II.
Poh Jano Japovstev.

II.
Post fata superstes.

Irrumpens Colchos, vigilem sopiverit anguem,
Vellúsque abstulerit, spoliúm crudele petenti,
Damnosúmque sibi. Profugus quicumque pa-
ternis

Oris, & multúm terrâ jaçtatus & alto
Intulerit Latix Teucrorum Numina Genti,
Cedite : non canitur mentito fabula plausu.
Sed neque nil motus flammis crepitantibus
ustam,

Admirante foco, jaçtet modò Scævola dextram :
Nec Cocles sua facta velit celebrare, volantem
Telorum excipiens sylvam, dum ponte reciso
Arceret Porfenna tuos à mænibus enses :
Et fatale sibi , patriæque voraginis antrum
Curtius , & taceat Cato mersum in pectore
ferrum.

Scilicet Heroëm stirps una è millibus unum
Ostentare valet meritum, quem Fama per orbem
Non inhonora ferat. SFONDRATA EX ARBORE
quotquot
Nascuntur Frondes, pariter tot Mundus adorat
Augurio semper certo Miracula mundi.

Non obscura cano. Clausis procedite
tumbis,

Augusti Manes! cataphractáque Funera! *Stirpis*
Gloria *Sfondratae*! Tu VALERIANE! secundis
Cui Mars auspiciis belli super arma virósque
Imperium Generale dedit : tu MAXIME PAULE!
Magnorum Regum Protector & alter Iberi,
Vel post fata etiam, Sol fulgentissime Sceptri,

Quem , summum Regni clavum moderante

Philippo

(Ille secundus erat) venerata Hispania, Consum
Confilia admovit totius ad intima Regni.

Et Vos, Divinum qui nomen & omen & unà
Virtutem, & claram traxistis ab *Hercule* Famam
HERCULEI PROCERES! Tu, inquam, quem sæpe
loquentem

Ostupuit bifrons *Romani Fulminis Ales!*

Pluráq; in Heroum celeberrima Nomina fastis,
Prodite. HUC FRANCISCE adsis ; huc PAULE

CAMILLE,

CAROLE ! quos omnes (superi! quæ Numina?)
tanquam

Semideos aliquos, non hoc ex orbe, sed alto

E Cælo missos, *Sedes Romana* decoros

Ostro & Purpureis iussit radiare *Galeris*;

Aut certè fulgere Sacris per tempora mitris.

Quin etiam *Decimus Quartus* :

Quis Deus obsedit fauces, ægréque meantem

Tentat in attonitis vocem præcludere venis?

Adverto : nostras *Arbor Sfondratica* vires

Excedit : non, si vel cunctæ in carmine rupes

Castalidum fremerent ; non, si vel pectus in
unum

Pegaseas *Helicon* omnes effunderet undas,

Sufficiam, sat condigno decurrere plectro

Tam Cæleste istud memorato è *Germine Ger-*
men.

Te cano, vel potiùs trepidans, horroréque sacro
Percussus taceo, qui vix mortalia tangens,

Ter

Ter felici GREGORIUS BIS SEPTIMUS *ortu*

Supra hominum sortes evectus, Numine Solo
Inferior, Sceptrumque Dei cum munere gestans,
Et meritis orbem, cumulasti & laudibus astra.

Gregor.
XIV. sum :
Pontif.
Eminentiss.
Cardinalis
Propatru⁹.

Atq; hic est meritus supremi FRUCTUS HONORIS,
FRUCTUS HONESTATIS, pars imò è fructibus una,
Queis SFONDRA TORUM Stirps Illustrissima gaudet.
Dicere multa nimis videor? sed juro per istam,
Quâ mihi nobilius nihil est, in vertice Laurum,
Perque fides citharæ, per bina cacumina Pindi
Testor, me nullas specioso quærere fuco
Fictas laudum umbras, aut Famæ ambire fa-
vorem.

Quod cano, idem resonant veris suffragia libris
Plena; hoc æternæ referunt in cortice cedri
Heroum tituli; sculptum spectatur in auro,
Expressum Pario Phrygióq; in marmore, rasum
In tabulis; memori manet hoc in mente repo-
stum,

Quot quot venturus numerabit sæcula Mundus.

Imò velut vario quàm plurima flumina
tractu

Excurrunt hinc inde, suos sed denique fontes
In fluvium effundunt unum, coëunte meatu :
Id, quod sat probat Iliricis rex Ister in undis,
Qui prius, ac bis terno Euxini flumine ponti
Influat in gremium, grandævum crinibus
Ænum,

Et Dravum, Savúmque udâ gravitate fluentes,
(Sexcentos taceo) bibit amplis faucibus amnes.

E

Haud

Haud aliter , quidquid decorum , vel quidquid
habere

Nobile Virtutis nomen , famámque meretur,
Divisúmque fluit, sed demum flumen in unum
Junctis fluminibus, sic omnia summa, capaci
Nobilitas Sfondrata sinu complectitur uno.

At verò CÆLESTINUS meus (ore sereno
Ulteriùs pergit Phæbus, vultúque manúque
Designans clypeum , quo docta volumina
magno

Circumfusa videbantur cumulo) meus, inquit,
CÆLESTINUS , adhuc primævæ flosculus herbæ
Jam didicit , non *Majorum* modò *Sanguine*
niti,

Eminen-
tiff. Cardin.
à prima æ-
tate strenuè
incumbit
ad literas.

Aut *abavùm* titulis ; non ostentare *paternis*
Duntaxat famam alterius, per limina ceris.
Verum est : Sola illum Generis potuisset origo
Et Patrius decor æternis transmitters fæclis ;
Sed melior strinxit juvenilia corda Prometheùs,
Quàm qui splendorem cunis natalibus omnem
Debeat, & tantùm tritavi monumenta Gigantis,
Non erecta suis videat monumenta trophæis.
Atque ideo teneros prævertens ordine cursus,
Ipse repleturus pulchram virtute juventam
Mox facili ingenio mea , Musarúmque secutus
Castra , Boni Superi ! quàm nobile mentis
acumen

Emicuit, quàm grande jubar, certúmque sagacis
Indolis indicium? Necdum tria propulit ætas
Lustra, & Castaliis se totum proluit undis

Fun-

III.
Bene videretur.

NOVI

Caution
Fa

III.
Bene radicata est.

Funditus exhausto, quidquid vel Rostra Qui-
ritum

Fundere, vel poterant concepto numine vates
Cantare, Aoniam sylvis mirantibus artem:
Ut meritò è manibus facundæ præmia linguæ
ROMA sibi, & palmam dubitârit Mantua tolli.
In Libris amor omnis erat, majorque voluptas
Nulla fuit, quàm se doctis immergere scriptis,
Et quæ pervigilem saperent fuisse Minervam.
Sic proles genuina aquilæ, quùm crescere sensit
Alarum leve remigium, jam vere vocante
E molli nido caput egerit, explicat alas,
Et fugiens semper maternæ debitor esse
Curæ, ardet magnis ausis comes ire paternis.
Talis CÆLESTINUS erat, tam pulchra futuræ
(O bona signa!) dedit Juvenis primordia vitæ,
Vix etiam speranda viris. Quis dicere possit,
Quos fructus tulerit Virtutis adultior ætas?

Ille Cleantheo Sophiæ perfusus olivo,
Pellæo meliùs, dubios evolvere nodos,
Tectas Naturæ causas, miracula, motus,
Cætera, Cimmeriis abscondita prorsus in um-
bris

Philoso-
phus.

Ingenii penetrare acie bene novit, & unde
Irato Encelado, pavidis cum mænibus urbes
Concussæ, emoto telluris cardine nutent.
Ille sacræ leges Themidis, Themidísque pro-
fanæ,

Jurisperi-
tus.

Junctaque concordi geminarum fœdera nexu
Imò corde hausit: rigidi quod Virga Catonis,

Theolo-
gus.

Fabricii censura gravis, quod juris & æqui
Agros Aufonio proscindens dente Seranus
Edocuit, bibit: ipse potens revocare volantem
Astræam, aut supplere vices & munera Divæ.
Ille, quid arcanis meditetur Olympia fatis
Sacra Trias, Trinúmque uno sub Numine
Numen;

Quis lapsum reparare genus, Mundíque ruinam,
Et mérita immenso signari nomina Libro
Jufferit, ac longis scribi damnata lituris
Altera, siderei non aspectura diei
Lumen, & æternis intermoritura tenebris,
Omnia tanta (uno cunctas in pectore Musas)
Omnia tanta, virens primo SFONDRATUS in ævo
Collegit, quæ vix attingit torva senectus,
Sedula cùm libris multos impalluit annos.

Pro lacte
creditur
fontes Ca-
stalios hau-
sisse.

Creditur, & claro probat experientia factò,
Non solitam Lucinæ operam sensisse, sed esse
Palladis exceptum gremio ter amabile pignus;
Pieridúmque Choro commissum, lacte remoto
Non nisi Castalios infantem hausisse liquores;
Ac citò splendentes, puerilia munera, bullas
Effugiente manu, solius imagine visi,
Et risisse hilarem tendentis ad oscula libri.

Interea veluti sibi credita femina fructu
Multiplici tellus reddit, ridente colono:
Aut Sol ut radios clementi in sidera fluxu
Transfundit, sed enim hæc iterum concessa re-
mittunt
Lumina, & acceptis animant influxibus orbem,

Sic

Sic CÆLESTINUS jam plenus Apolline, dignus
Publicus audiri Doctor, quo funderet antè
Doctrinæ bibitos (quanto cum fænore?) fontes,
Salzburgense petit, memet comitante, *Lyceum*.

Ingemuère quidem, & magnum movère
tumultum

Helvetij Montes, elatâ voce querentes

Tam charum sibi Thesaurum sine jure negari,
Quocum vixissent lætos sine turbine Soles,
Quo sine victuri mæstas sine fidere noctes.

Sed quantus dolor ille fuit, majora *Juvavus*
Gaudia concepit, eùm faustæ buccina Famæ
Insonuit *Salso* SFONDRATUM accedere *Pindo*.

Venit Sa-
lisburgum.

Et verò ut primùm dictas pervenit ad oras,
Musarum quis plausus erat, quæ cura videndi
Hospitis optati? Vitreis mox dicitur undis

Hirsutas tendisse aures, similisque stupenti
Salza stetisse, nec ulteriùs sua brachia ripis
Deducens, patulos vultu venientis in unò

SFONDRATI fixisse oculos; velut hæserat olim,
Odrysiæ quando stupuit miracula chordæ.

Et Dryadum frondosa cohors, cùm molliter
auras

Plausus
Musarum
Salisbur-
gensium
adventante
Eminentiss.
Cardinale,

Percuteret Zephyrus, vocésque emitteret illas:

CÆLESTINUS *adest*, mox læto ad sidera vultu

Sublatas plausère manus, & summa petentes

Culmina, visuræ procul è monte, unde veniret,

Ac *Salzburgenses* peteret novus incola terras,

Ingentem unanimes dederunt, viso hospite,

plausum;

Sæpiùs unde echo motis immugiit antris :
Adfremuit Pindus ; totus bis, térque quaterque
Subsiliit, Senio nihil impediante, *Juvavus*.

Nec mora : conveniunt Musæ velociter, omnes
Omnia, Castalio tandem quæcunque laterent
Effusuræ in SFONDRATUM sua munera cornu :

Quo factum, ut *triplices*, Doctorum Insignia,
Lauri

In CÆLESTINI florent vertice, magno
Sed remanente tamen dubio, num gloria major
Doctori à doctis fuerit collata Camænis,
An *Doctor* doctas ornet magis ipse Camænas.

Præsertim verò reliquis magis inclyta Nym-
phis

Promeruit Famam *Sacri Prudentia Juris*,
Cujus non modò felici penetralia cursu
Rimari placuit, meritámque hinc carpere Lau-
rum ;

Docet Jus
Canonicū. Ipse sed ingenuos Parnassi nactus alumnos
Justitiæ monstrare vias, exponere leges,
Funderéque Astrææ cælestia dogmata jussus,
Quæ Canonum documenta dedit? Documen-
ta decora,

Quàm numerosa Themis vel in uno corde la-
boret.

Quotquot verba, tot est Divino visus ab ore
Fudisse æternis memoranda oracula cedris.

Lex, quæ tam dubio pateretur vincula sensu,
Nulla fuit, non longæ adèd sub judice lites,
Nullus tam densâ implicitus caligine casus :

Quas

Quas tenebras non discussit, quæ vincula, lites,
Mirâ SFONDRATUS non dexteritate resolvit,
Vifus doctrinâ Musas animare, novósque
Secum Soles *Salzburgensi* inducere *Pindo*.

Atque ided passim studiis excita juvenus
Augustum, Themidis sacrata palatia, circum
Tanto discentûm numero cumulavit, ut amplo
Quamvis, non tamen immensam capiente ca-
tervam

Ingens
studioforû
confluxus.

Limine Palladio, per apertas sæpe fenestras,
Affusa aut foribus deberet plurima turba,
Calcibus insistens, SFONDRATUM audire docen-
tem.

Scilicet Autumni sic primo frigore Progne
Cum gruibus fugiens glaciales Strymonis un-
das,

Turmatim & denso tepidum petit agmine Ni-
lum :

Sic ubi verna suum pandit Dea Flora theatrum,
Et bellè picti jam rident floribus horti,
Convolat & streperis glomerat se plurima
pennis

Cecropii studiosa favi plebecula; flores
Occupat, unde suas distendat nectare cellas,
Fragrantésque legat succos, dulcémque me-
dullam.

Et talis concursus erat; cùm publica Juris
Spargeret in dociles SFONDRATUS femina mentes.

Sed velut umbra sequi corpus, sic Gloria
semper

(Nobilis umbra) solet vigili comes ire Labori:
Nec semper vagus errat Honos, indignaque
captat

Pectora, sed meritam Virtute indagine Famam
Vestigat tacitus, certisque pererrat ocellis,
Donec agat sê dignam in splendida retia prædam.
Nimirum nimis est (clypeum jam signat Apollo,
Quo tanquam è folio placuit suspendere sacras
Pontificum mitras) nimis est cata palpebra
Divis,

Ut videant bene, cui summi tribuantur honores,
Quisve sciat stabili virtutem jungere musis
Conjugio, & duplici laudem mercede pacisci.
Cuncta vident, inquam, Divi, tacitòque repo-
nunt

Pectore, quæ quondam merito splendore co-
ronent.

Provida viderunt ergo quoque Numina,
quantis

SFONDRATUS meritis jam clarum exurgat in ortū,
Quàm pulchras foveat calido sub corde favillas;
Atque hos ut Lucis radios diffundat in omnes,
Quicumq; incoherent Sacratam Numinis Ædem,
Antistes Novaræ (sic disponente, suprema
Cui cum Romano Solio concessa potestas)
Præficitur, propriam aucturus cum munere
Lucem.

Ac veluti dives pretiosi vena metalli
Cùm tumultata diu latet inter viscera magnæ
Matris, vel Pactole, tuis submersa procellis;

Aut

Defertur
Episcopa-
tus Nova-
rensis ab
Innocent.

Aut in Erithræis quæ sæpe absconditur algis
Longas gemma moras : sed tandem nobilis iste
Partus, vel terræ gremio, vel margine Ponti
Productus, factusque suo spectabilis ortu,
Magnum circumfert secum pretiumque ju-
barque.

Sic decuit: meritis ut cum SFONDRATUS ubique
Cresceret, hic pariter secum sentiret honores
Crevisse, ac caperet dignos è semine fructus.

Et jam *Sponsa* novo *Novaræ* lætissima
Sponso,

Floribus & fertis involvi limina; cultu
Ornatos Phrygio, muris fulgere tapetes;
Ardere & jussit numerosis lampada flammis
Jussit & Eo fragrare altaria fumo,
SFONDRATUM veluti festo exceptura triumpho.
Cum subitò ecce suis abituro vincula votis
(Vincula, non ea, quæ rigido plangente metallo
Malleus Ætnæis cudit Vulcanius antris;
Sed quæ sanctus *Amor* puro conflavit ab auro)
Injicit, amplexuque ligat *Concordia Fratrum*
Ducentum à *Divo* celeberrima Nomina Gallo.

Quare confurgunt vario certamina motu,
Dum CÆLESTINUM patrio solique soloque
Restitui poscit *Latium* Natale, sed ægrè
Evelli sibi sentiret *Terra Helveta Stirpem*
Antè suâ plantatam operâ, fusèque rigatam:
Rursus *Roma*, Gregein *Aulonio* qui pasceret
Agro,
Pastorem, sed *Relligio Nursina* Parentem

G

Optat,

Eligitur
in Principē
& Abbatem
Ducalis
Monasterii
S. Galli in
Helvetia.

Optat, qui posset Natósque Domúmque tueri.
O celebris pugna, æterno memorabilis ævo!
Spectari â superis dignissima pugna; quis inter
Omnes, Virtutem titulo potiore coronet.

Vincit, qui bellum scit tale movere: triumphat,
Hoc quicumque modo de se pugnare coëgit.

Sed tandem valuère preces, valueréque vota,

Quæ sacra *Religio* magno congeffit in unum

SFONDRATUM studio: duplex grave pondus Ho-
noris

(Si grave, qui vel mille capax dignúsque ferendis)

Ut simul & PATRIÆ PRINCEPS, simul esset &

ABBAS,

Non humeris equidem, sed notâ cogitur arte
Ingenii portare sui *Sfondraticus Atlas*.

Singula quid porrò memorem? Velut auri-
fer Hermus,

Armeniúsque, pati pontem qui nescit, Araxes,
Et celer Eridanus, gemmísque micantibus ar-
dens

Gangis aqua, & candens Rhodanus spumante
procellâ,

Et Tagus & Bætis, sexcentáq; flumina Pontum
Intrant, nec Pontus tamen altior inde superbit,

Aut præfixa sibi transcendere litora tentat.

Sic in SFONDRATI pectus, mare fluxit in unum

Omne Decus: Summas non inferioribus æquat

Stirpes Majorum titulis; Ipse auget avito,

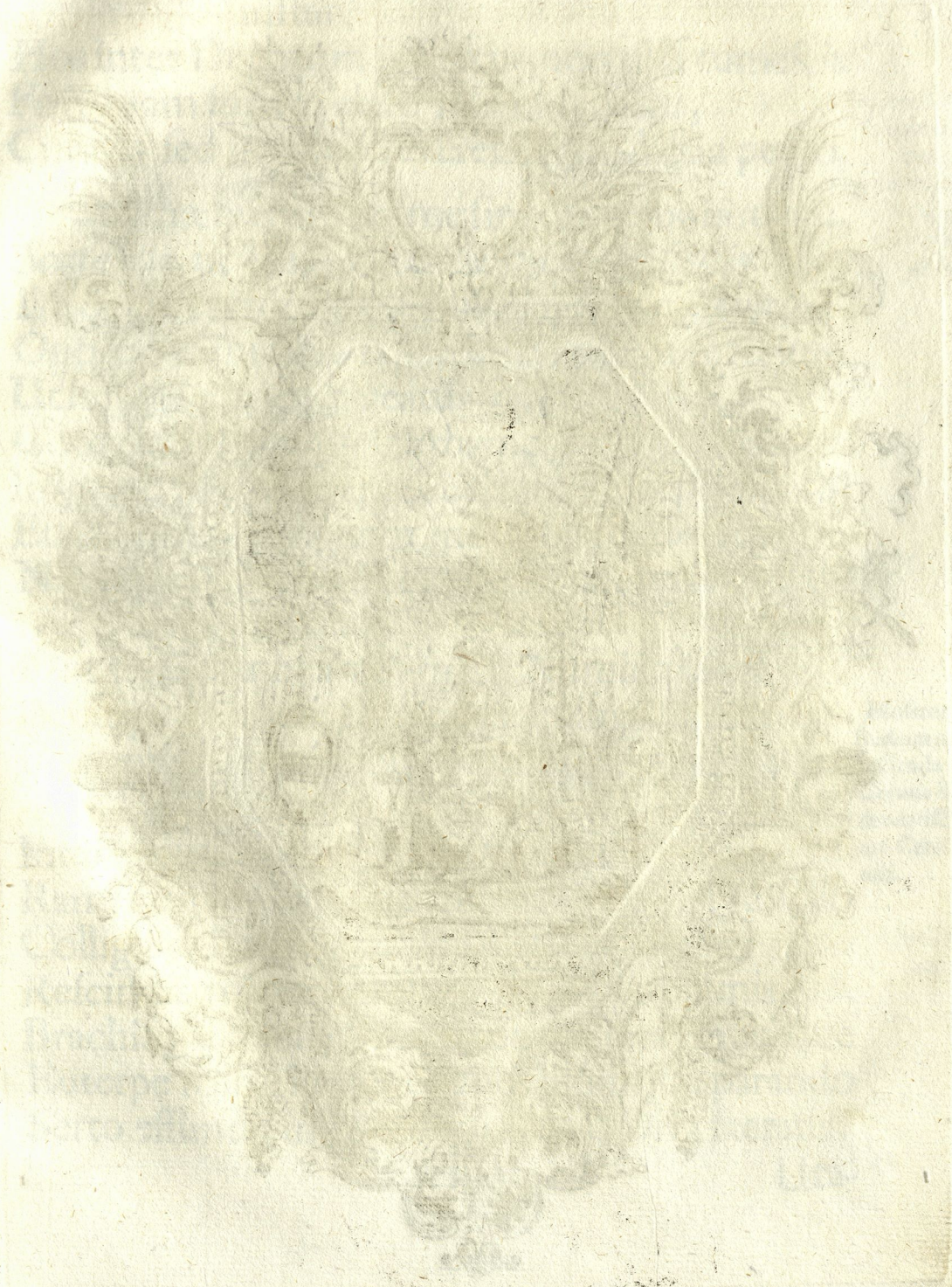
Virtutum meritis, tractam cum sanguine Fa-
mam;

Nu-

Omnia
summa in
Eminentiss.
Cardinale.

Episcopus
in Principibus
& Abbatibus
Ducibus
Monachis
in Gallia
et in
Sicilia

Gaudent sua dona parare.

IV.
Gaudent sua dona probari.

Numine deficiente meo, sanè omnis haberet
In CÆLESTINO dignum Sapia Phæbum.
Usque adeò, quæ alios, si sint divisa, beatos
Efficiunt reliquos, augusti pectoris unus
Ille throno collecta tenet : sed enim æquoris
instar

Hos inter Decorum affluxus, non ulla tumescit
Fortunam super, elato Jactantia fastu,
Cuncta sed involvit reverente Modestia peplo.

Sic Phæbus noster, me singula verba notante,
Scuta, ac in visis renitentia symbola *scutis*
E docuit, factoque hîc tandem fine quievit,
Oppressus numero tantarum & pondere rerum.
Ut ne sola tamen videatur verba dedisse,
Convocat Aonidum turbam, junctoque labore
Imperat, *Arboream*, ramos, decerpere pompam,
Et CÆLESTINO dignam indè parare *Coronam*.
Nec mora: depositis cytharisque, lyrisque, tu-
bisque

Omoia vultu hilari Parnassi Numina sese
Accingunt operi, certatim è culmine frondes
Excutiunt, fertumque parant, & germina fle-
ctunt.

Inter prima omnes Erato tria millia carpit
Ramorum è Cedris; totidem Musa inclyta Clio
Colligit è Lauris; valdè officiosa Thalia
Rescindit magno cumulo florentia Palmis
Brachia; Chaoniis humeros onerata sinumque
Euterpe foliis, humerosque sinumque parando
Serto effundit in obsequium: sic Diva sacratiss

Musarum
studium in
flectenda
Corona E-
minentissi-
mo Cardi-
nali.

Uranie ex Oleis plenas pinguedine baccas,
Sic & Calliope, sic omnes ordine (nulli
Huic operi licitum se se subducere) Musæ
Flectendo fertō vires & munera jungunt.
Quin, ecce! ut valido sua sponte cacumina motu
Concutit, & sese sic concutiendo, frequentes
Ultrò dejicit ingenti conamine frondes

Arbores
spontè ex-
cutiunt
suas fron-
des in obse-
quium Mu-
sarum.

Arboreus nemorum Populus. Quasi turbidus

Auster

Cælo præcipitet niveos denso agmine floccos,
Sic decussa cadit sylvarum gloria, lætæ
Frondes. Nimirum *gaudent sua dona probari*,
Et nunquam florere magis se germina credunt,
Quàm si SFONDRATI placidissima tempora cin-
gant.

Interea, dum Castalides sua gaudia miscent
(Maxima Castalidum quid enim nisi gaudia di-
cam,

CÆLESTINE! Tibi, tanto servire Patrono)
Et quævis studiosa suos conferre labores
Ardet adhuc magis inceptâ decorare Coronam,
Ecce tibi! subitò ductis per nubila fulcis,
Bis binis, niveis non ullâ labe notatis
ROMA affertur equis : non ut quondam effera
jactans

Advolat
Roma.

Belligerâ arma manu, non formidabilis hastâ,
Aut tumidâ cristis galeâ, flammâsque vomente
Tecta caput, non cincta sinistrum umbone la-
certum,
Nec jam sanguineæ ritus imitata Minervæ ;

Sed

Sed faturata probè Oebalio ter purpura Succo,
Ad geminos demissa pedes, fluxúque decoro,
Undanti modicè lambit vestigia limbo :

Augusto diadema triplex in vertice, gemmis
Auróque affusum radiat: *Cruce* splendida magno
Pondere lævam implet, sed binas dextera *Claves*
Gestat, prævalidas Claves, quarum altera puro
Candicat argento, fulvo rubet altera ab auro:

Ex alto fulgens miro splendore *Columba*
Imminet, arcanas velut infusura loquelas,
Nec nisi Numinibus notas: à fronte quadrigæ,
Quà temo surgit, clypeus spectatur, & unà
In clypeo ad vivum facies expressa *Supremi*
In Mundo *Capitis*, solo quod solvere vinceta
Imperio, nutùque potest vincire soluta:

INTEGRITAS illi spectata *bis* ordine *sexto*
Imposuit nomen: propè stant **TRES** insuper

OLLÆ

Parvæ equidem, sed quæ vel Divûm nectare
plenæ,

Vel meliore Galaxiæ de lacte redundant.

Prætereà sociæ currum junxêre, Sorores
Stellarum geminæ, *Virtus & Gloria, Romam*
Quæ semper, quoquò pergat, comitantur eun-
tem.

Talem ergo pallam, tales indutâque cultus,
Talia signa gerens, folio sublimis in alto,
Non rapido cursu, sed Majestate verendâ,
Vecta venit *Mundi Regina*, oculosque deorsum
Mittens, ut tanto Aonias conamine Nymphas
Flectere ferta videt (quid agatur, & ipsa vicissim

H

Quid

Quid tentare velit, cunctarum præscia rerum)
Retrò frena trahens, stare alipedes jubet; hi
stant:

Et, quis vos, altùm clamat, labor iste fátigat
Impiger? O Musæ! Musarum nulla vel aures
Vel responsa dare, ingenti fervore sed omnes
Cæpto instare operi. Rursus Roma altiùs infit:
Heus Musæ! Musæ! sed rursus turba Dearum
Verba negant. Unus nimiùm labor occupat
omnes,

Munera muneribus, ramos connectere ramis,
Et fertis nova ferta novis superaddere. Tanta est
CÆLESTINE! Tuis pro Te solertia Musis.

Uranie tandem, bis, terved, quaterve rogata,
Non tamen avertens oculos, affixa labori,
CÆLESTINO, inquit, SFONDRATO ferta paramus.
Nec plura: & propiùs jam *Roma* allapsa per
auras

Ter formans sacra signa Crucis, ter amabile
torvo

(Ut decet) arridens vultu, totiésque modestè
Virgineas tumefacta genas, suavi ore *Coronam*
Afflat, quali Aurora solet depingere flatu
Purpureas in vere rosas. Per sidera, pèrque
Omne, quod in toto visum spectabile Mundo!
Quid video? subito quænam hæc mutatio casu?

Scilicet ut primùm leviori flamine fertum
Appetiit *Roma* (aut meriti quiscunque favoris
Spiritus ille fuit) viridi mox germina cultu
Mutato, roseo perfusa videntur amictu:

Corona
Musarum
mutatur in
Galerum
Cardinal.

V.
Vult spatium Virtus.

Vestibulum Vestibulum

In villosa abeunt frondes amenta, subítque
Ducta in multiplices dependula fascia spiras:
Tota Corona, labor virtutum, tota Corona
Musarùmque labor (Parnassi plaudite rupes)
PURPUREI recipit formámque usúmque GALERI.

O quám tempestiva fluunt, quám munera
Divùm

Sunt certo fundata loco! Jam constat abundè,
Quam *Virtus*, & juncta suo *Doctrina* Clienti
Nectant, ac flectant, Cælo aspirante, *Coronam*.
Jam liquet, unde suos ARBOR SFONDRATICA Ra-
mos

Evectos super hæc rerum mortalia, supra
Fortunæ casus, sublimibus inferat Astris:
Nunc scimus, quám Divinos, per sæcula nun-
quam

Interrupta, ferat *Stirps* laudatissima fructus.

Quantus enim verò splendor, quæ gloria
rursus

Accessit vestro Generi, SFONDRATE! quòd inter
Purpureos sededas, terrestria Numina, *Patres*,
Romuleo, quo quid majus? spectandus in *Ostro*.
Longè omnem luxum, variatáque stamina
Serum,

Et mundi pretium, Phryxeáque vellera, notum
Jasonis id spoliolum, Parthorum cingula, cunctos
Oceani nitidos gremio flagrante pyropos,
Et fulgentia regali diademata fastu,
Et quidquid jactare potest Opulentia, quid-
quid

Summa
sacræ Pur-
puræ digni-
tas.

Fingere fæcundo quantumvis Græcia partu,
Majestate procul superat, transcendit honore,
Exsuperat pretio, præcedit laude, decore
Vincit *Purpureus*, quem misit Roma, *Galerius*.
Scilicet haud alias communi hæc munera voto
Quàm Divûm sensêre manus. Non ausa la-
borem

Hîc conferre suum, vitium solenne secundis
Ambitio rebus, flavasque innectere cristas;
Nec tristes vivis miscere coloribus umbras
Ullus tentavit *Livor*; sed lætus in illo
Tam sacro quæcunque stupes miracula dono,
Est totum *Virtutis* opus, nec habere videntur
Munus adhuc *Superi*, quod non prædivite
cornu
Contulerint, digno ut niteat *Sacra Purpura*
cultu.

Et talis cùm sit *Roseo* tantusque *Galero*
Majestatis *Honor*, non est tamen altior ille,
Aut meritis, *SFONDRATE!* *Tuis*, *Virtutè*que
major.

Magnus es, & sublime tenes cum munere cul-
men;

Sed non inferiora potest, quæ singula semper
Æqua lance librat meritorum pondera, *Roma*
Summæ Virtuti dare præmia. *Maxima* spectas;
Jure parem titulum laus opportuna reposcit.
O quantus *Soli* calor est, lumenque! nec ista
Miratur quisquam spectacula: scilicet ingens
Ingenti quidni *Soli* est lumenque calorque?

Et

Et legem hanc ultrò tibi CÆLESTINE, tulisti,
Maximus ut meritis fimili quoque luce niteres.

Intereà, quoniam nescit molimina Virtus
Tarda pati, quin vivo animata calore, supernas
Poscit anhela faces, & tota quasi ignea sursum,
Quò melior Genius, quò Fama & Gloria ducit,
Pulchro eluctari gaudet super æthera nifu :
Hinc pariter citò, percupidus parere vocanti,
Quo-Numen Te-cunq; jubet, nil cætera curans,
Quæ privata, sequi, solo succensus amore
In commune bonum, ardebas contendere Ro-

Pergit Ro-
mam Emi-
nentissim.
Cardin.

nam.

Et bene : VULT SPATIUM VIRTUS amplissima,
quale,

Donec promissum repetat sibi, sidera, regnum,
In mundo dare sola potest *Dea Maxima* mundi.

Jam satis Helveticos, multis, quibus insita, lustris,
Ditabat Montes ARBOR SFONDRATA: decebat

Illam SEPTENNIS (nihil his complectitur æther
Altiùs in terris, nil toto augustius orbe)

COLLIBUS inferri: quò nempe propinquior astris
Cælestes caperet vel certiùs Ipsa favores,

Latiùs aut captos iterum diffunderet imbres,
Fæcundans ficcum felici aspergine mundum.

Quid ? Rhamnos & Sambucos, humilésque
myricas

Et sine fructu & sylvestrem sine nomine vul-
gum,

Parva arbuſta juvet demissâ in valle locari.

Est certus cuicunque locus; sunt omnia rerum

Momentis suspensa suis. Prægrandia solùm
Sfondratam tua, *Roma!* decent fastigia *Stirpem*,
Quò posuere suam *Virtus & Gloria* sedem.

ROMAM ERGO, SFONDRATE! venis, urbemque
subire

Contigit: haud equidem pompâ turgente su-
perbus,

Aut fastu spectandus eras: non ferrea circum
Affusa hærebat lateri seges; horrida nullo
Pulsa repulsa boum clangebant terga tumultu;
Sed neque festivas vomuit bombardæ favillas.

Comitan-
tur Emi-
nentissimū
Card. suæ
Virtutes,
scientiæ,
merita.

Solus Virtutum longissimus ordo, chorusque
Musarum, comites aderant; præeunte co-
hortem

Et monstrante viam Genio, cui nomen Ho-
noris

Fama dedit; longo Meritorum copia tractu
Cinxit utrumque latus; famulorum Vota se-
quentum,

(Queis utique Aonides, queis *Salzburgensis*
Apollo

Annumerandus erat) totum clausere trium-
phum.

Atque ô præclarus comitatus! clarior omni,
Quàm si vel decies niveo Capitolia curru,
Et victor quis Tarpejas conscenderet arces;
Quando sibi Virtus suus est plaususque decusque.
Et veluti tantâ nunquam caligine Phæbus
Obtegitur, quin exurgens è nubibus atris
Producat sublustre caput, sua tegmina fallens:

Sic

Sic quamvis latitare volens, fugiēnsque sonoras
Plaudentūm voces, tacito sacra limina gressu
Intrares, majore tamen splendore refulsit
Virtus, nec poteras humili sub nube latere;
Quin resonas mox Fama tubas inflaret, &
omnem

CÆLESTINE! Tuo repletur numine Romam,
Hic est ille, palam referens crispantibus auram
Ad vocem lituis, hic est, quem diligit æther,
Astrorum formosus Amor, cælique voluptas.
Hic est, qui pridem Majorum è sanguine nomen
Immortale trahens, meritis nunc eminent altus
Ipse suis, & quem Stirps antè antiqua decorum
Reddidit, ipse novis didicit cumulare trophæis
Séque suosque. Hic est, quem docta volumi-
na Doctum,

Fama evul-
gat adven-
tum Emi-
nent. Car

Relligio Nursina Pium, Prudentia Magnum,
Dilectum cunctis animi Submissio, toti
Denique comendat rerum experientia Mundo.
Hic est, qui antè sacris fulgens in vertice mitris,
Nunc idem quoque Romano rubet inclytus
Ostro.

Hic est, qui quondam : sed dicere plura pa-
rantem

Ora premens digito, vultúque minace, tacere
Famam, CÆLESTINE! jubes, audire recusans,
Quid *Divinus* adhuc de Te meditetur *Ocellus*.

Nec mora : Romanis laribus tectóque re-
ceptus,

Quæ, Superi! mox signa dabas, clarissima signa,
Quàm

Quàm merito commissa feras sacra munera
plaufu.

Cuncta decent, quæcunque facis : Te *Roma*
loquente

Hæret, & ipsa stupet facundæ flumina linguæ.

Si fortè implicito solvenda negotia nodo

Occurrunt (quàm sæpe solent occurrere?)
quæque

Multorum lassant animos, studiùmque fatigant,

Tu veluti ridens, mox intima & ultima primo

Intuitu facilis penetras, clarèque resolvis.

Nil fingo, quæ facta, cano; quæque omnia
dudum

Per totum sparfit Soboles Cyllenia mundum.

Si Te spectâssent antiquæ sæcula Romæ,

Æternus tu Dictator sine lite creatus

Jura, sibi de te populo plaudente, dedisses:

Quin lectos etiam circum delubra Deorum

Stravissent cives, necnon gratante Senatu

Duxissent festos ad Pulvinaria cætus.

Sed sicut nostro Te maxima Gratia Cæli

Servavit mundo, Téque istis *nobile Sidus*

Temporibus lucere dedit, sic *Roma* dolere

Dicitur hoc unum, quòd tanto Sole liceret

Serò nimis præsentè frui, nec provida pridem

Purpureum tibi, quo fulges, concesserit ortum.

Quamquam istas etiam bene compensare vi-
deris,

CÆLESTINE! moras, dum quæcunque antè ne-
gârunt

Tem-

VI.
Dabit Umbra quietem.

V. I.
Dabit Librum quatuor.

Tempora, in immensum nunc aucto lumine
supples.

Id cave, ne Cælum nimiùm te præcoce
plausu

Eripiat, citiùsque petat sua pignora reddi.

Nam certè, veluti si quando cælifer Atlas

Suppositos humeros paulùm subduceret axi,

Continuò tremere mundus; subsidere cursus

Æthereos & agi motas vertigine stellas

Sentiret mortale genus formidine plenum.

Sic, quando subitum tentarent æmula raptum

Sidera, quantis concuteres mæroribus orbem?

At vestram, precor, Astra, fidem: servate PA-
TRONUM;

Vivat, pe-
rennet Emi-
nentissim.
Cardinalis.

Vivat & innumeros *Arbor Sfondrata* per annos:

Non illam infestet caries, non ulla furenti

Turbine, vel moto tentent invadere morbo

Livida monstra Erebi; quin immortale pereñet

Cum Cedris Laurisque decus, fructùsque vi-
rórque.

Scilicet ulteriùs *Sfondratæ Stirpis* egemus,

Nec satis illa diu floret, nisi sæcula vitæ

Impleat, impletisq; ad primæ tempora rursus

Ætatis redeat, gaudens florentibus annis.

Magna ex TE, SFONDRA TE! capit solatia, magnum

Insolitùmque jubar, magnam *Sacer Ordo* co-
lumnam;

Auspiciis (dubitare nefas) quicumque secundis

TE Talem Tantùmque dedit Cæli Favor, idem

Incolumem servare diu poteritque volétque.

Comen-
datur S. Be-
nedict. Or-
do Emin.
Card. Pro-
tectioni.

Atque his conceptis submissis pectore votis,
Ecce! sacros omnis se se *Nursina Propago*
Abiicit ante pedes, venerabunda oscula figens.
Multa potes : dextrâ Tuillam defende potenti:
Multa sapis : facilem sapienti dirige nutu.
Multa foves : *Matrem* affectu dignare *Paterno*.
Sic stabit semper, sic inconcussa vigebit
Gloria Nursiadum, TE PROTECTORE supremo,
Et quodvis prohibente malum, fortemque si-
nistram.

Commen-
datur Salis-
burg. Uni-
veritas.

Sed tamen imprimis supplex tua Numina
poscit
Turba Heliconiadum, quam (nomina nota)
Fuvarius

Pindus alit: multumq; tuos ex Fonte Favorum
CÆLESTINE! sitit riguos potare liquores.
Ignosce audaci voto. Tua maxima mentem
Fama rapit, meritisque subit fiducia major.

Perfectis-
simè imple-
ta sunt va-
ticia &
vota Recto-
ris Magnif.
Salisburg.

Id meminisse velis, quàm certi indagine fati,
Et meliore notâ, quàm cæso viscera tauro
Inspiciensque fibras id dicere sciret aruspex,
Jam tunc, cùm solito Doctorum insignia ritu
Salzburgi caperes, hoc ipsum culmen Honoris
Purpureumque jubar bene divinarit *Apollo*
Noster (qui Parnassi etiamnum Rector habenas
Magnificus cum laude gerit, Musasque guber-
nat)

Prælagâ tunc mente vovens, ut *Epomidis* iste
Doctoralis honor, sed tantum ex parte rubentis,
Totus *Cardineo* quondam radiaret in *ostro*.

Im-

Implevere pii Superi votúmque precésque
Nostras (tam fuerant ardentia vota precésque)
Jam TE conspicimus Solium sublime tenentē;
Jam quem Jura prius, Sacras & tradere Leges
E Cathedra Themidis licuit spectare, videmus
Omnes *Romanis* fundentem oracula *Rostris*.
Plaudite, Pierides! Summum tetigisse videri
Nostra potest Fortuna gradum. Conscendi-
mus astra,

Quò nunquam Livor rostro penetrabit adunco:
Nunquam Palladium repetet temerarius Ajax.
Credite: larga fluent pretiosis sæcula rivis,
Optabitque omnis nostro de fonte bibisse,
Accendente sitim SFONDRATI Nomine, doctas,
Et saturante simul gustato flumine, Lymphas.
Vivite, siqua fuit, positâ formidine mentis,
Tutam SFONDRATÆ dabit ARBORIS Umbra
quietem.

Tuta quies
sub Sfon-
drata Ar-
bore,

F I N I S.

Insuper p[ro]speris votis precor
 Nosse (tam fuerit ardentis vota precor)
 Jam t[er]m[in]e conspicimus solium sublimis t[er]minis
 Jam d[omi]ni iuribus, sacris & tradere leges
 E cathedra Theonidis h[ic] non spectant, videmus
 Omnes h[ic] h[ic] fundentem oculos h[ic] h[ic]
 Plaudat, P[ro]fiteri! summum t[er]m[in]e videri
 Nosse potest t[er]m[in]e gradum. t[er]m[in]e videri

Quod mundum h[ic] vob[is] ostendit h[ic] h[ic]
 Mundum Palladium repetet t[er]m[in]e videri
 Credite: larga h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic]
 Operibus omnis nostro de fonte bibite
 Accendite h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic]
 Et fatuas h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic]
 Vite, h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic]
 T[er]m[in]e h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic]

T[er]m[in]e
 h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic] h[ic]

F I N I S

